

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát
Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-1779/23-E
Sp. zn. ČŠIE-S-225/23-E

Název	Gymnázium Josefa Ressela, Chrudim, Olbrachtova 291
Sídlo	Olbrachtova 291, Chrudim IV, 537 01 Chrudim
E-mail	info@gjr.cz
IČO	60 103 337
Identifikátor	600 011 887
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Klára Jelinková
Zřizovatel	Pardubický kraj
Místo inspekční činnosti	Olbrachtova 291, Chrudim
Inspekční činnost na místě	4., 5., 8. a 9. 1. 2024

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti vykonané podle § 174 odst. 6 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, bylo podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) školského zákona zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Gymnázium Josefa Ressela, Chrudim, Olbrachtova 291 (dále „škola“) vykonává činnost střední školy a školní jídelny. Ve škole je 16 tříd, polovinu tvoří dvě paralelní třídy čtyřletého oboru vzdělání s maturitní zkouškou 79-41-K/41 *Gymnázium* a druhou polovinu tvoří třídy

osmiletého oboru vzdělání s maturitní zkouškou 79-41-K/81 *Gymnázium*. Ke dni zahájení inspekční činnosti se ve škole vzdělávalo 473 žáků, tj. zhruba 66 % z nejvyššího povoleného počtu uvedeného v rejstříku škol a školských zařízení. Škola evidovala 23 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, třem z nich bylo v době inspekční činnosti doporučeno školským poradenským zařízením vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu, pět žáků mělo jiné státní občanství.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy pokračuje v naplňování nastavených koncepčních záměrů zejména ve zlepšování materiálních podmínek, což je potřebné zvláště vzhledem k vyššímu stáří budovy školy. Koncepční materiály i střednědobé plány jsou přehledné a logicky provázané, v oblasti vzdělávání žáků se zaměřují např. na širokou škálu povinně volitelných předmětů (např. semináře, konverzace) nebo organizování zájmových kroužků (např. sportovní, žurnalistický, divadelní, psychologický, šachový). To účelně podporuje zájem žáků o vlastní studijní i profesní orientaci. Přestože hospitační činnost prováděla ředitelka školy v uplynulém období (školní rok 2022/2023) v malé míře a spíše nerovnoměrně vzhledem k početnému pedagogickému sboru, má reálný přehled o různé úrovni kvality výuky učitelů. Při řízení pedagogického procesu dbá na dobré vztahy mezi účastníky vzdělávání. Příležitostí je rozšířit hospitační činnost o účast zástupců a zaměřit více kontrolu na cíleně vybrané jevy v průběhu vzdělávacího procesu (např. zařazování formativní zpětné vazby, diferenciaci učiva a zadávaných úkolů podle potřeb žáka, práci s informacemi, nepřetěžování žáků), analýzu průběžných výsledků, a následně na přijímání opatření i ověřování jejich naplňování. Předmětové komise se prozatím podílejí nejvíce na organizační záležitosti vzdělávání a realizaci činností především v oblasti podpory žáků při účasti v soutěžích a organizaci četných akcí a soutěží pořádaných školou.

Vzdělávání žáků zajišťuje pedagogický sbor odborně kvalifikovaných, ve vysoké míře zkušených učitelů, kteří mají s výukou na gymnáziu letité zkušenosti. Vedení školy podporuje další vzdělávání pedagogů, které je v rámci finančních možností školy realizováno podle jejich požadavků a zájmu. Pro zvýšení efektivity některých např. inovativních vzdělávacích strategií ve výuce by bylo přínosem zacílit koncepci dalšího vzdělávání učitelů na metody práce s heterogenními třídami, a to i v návaznosti na výsledky cíleně zaměřených hospitací nebo na systematické sdílení poznatků z oblasti didaktiky v rámci předmětových komisi.

Materiální podmínky školy umožňují naplňování školních vzdělávacích programů a poskytování kvalitní přípravy žáků pro zvolené další (vysokoškolské) vzdělávání. Při realizaci vzdělávání je využíváno velké množství pomůcek, demonstračních přístrojů a laboratorního vybavení. Škole se daří získávat finanční prostředky na podporu realizace aktivit rozšiřujících naplňování školních vzdělávacích programů z projektů např. *Podpora aktivního a odpovědného občanství ve školách* z programu *Erasmus+*, doučování žáků ohrožených školním neúspěchem a prevence digitální propasti z *Národního plánu obnovy*, zajištění funkce školního psychologa přímo v budově, inovativní výuka (tandemová), prevence kriminality.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Společným rysem sledované výuky byla klidná atmosféra, žáci bez zdržování nebo nekázně plnili zadané postupy. Učitelé kladli většinou důraz na výkon žáků a na vysokou odbornost

a úroveň výuky, která směřuje k přípravě na úspěšné přijetí žáků na vysoké školy i jejich následné studium. Promyšlená příprava s maximálním využitím času vedla k tomu, že vyučovací hodiny byly občas až přeplněné objemem učiva. To vedlo v některých sledovaných hodinách k tomu, že se učitelům nedařilo část žáků aktivizovat a vhodně zapojit do průběhu výuky. Průběh těchto hodin byl zaměřen více na zvládnutí naplánovaného učiva z pohledu učitele, méně z pohledu zvládnutí všemi žáky s rozdílným studijním potenciálem. Pouze v minimální míře byla zaznamenána účelná diferenciacie náročnosti zadávaných úkolů či vhodný individuální přístup k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami (včetně nadaných žáků). Pedagogické principy ve výuce zohledňující rozdílnou úroveň žáků byly využívány jen velmi málo. Některým učitelům se zatím nedaří přizpůsobit plánování a úroveň průběhu výuky strategickému směrování školství, požadavkům a inovacím rámcových vzdělávacích programů (např. zaměřit vzdělávání více na získávání kompetencí potřebných pro aktivní občanský, profesní i osobní život, umožnit maximální rozvoj potenciálu žáků, odklon od kvantity učiva k tzv. „měkkým dovednostem“, tedy např. odklon od encyklopedičnosti vzdělávání). V úvodu hodiny učitelé většinou zmiňovali náplň (plán, téma) hodiny. Stanovení vzdělávacího cíle zaměřeného na žáka je využíváno zatím v malé míře, cílem některých hodin bylo „stíhnout probrat“ učivo. Z metod převažoval řízený rozhovor, následně žáci plnili učitelem zadávané úkoly. Příležitostí je častější zařazování kooperativních aktivit. Pouze občas byla zaznamenána podpora vyhledávání informací na internetu nebo interaktivní opakování pomocí mobilních telefonů, osobní mobilní telefony byly také využity pro přímé propojení se skupinou v systému MS Teams, který je široce využíván k podpoře výuky.

Hodnocení vlastní práce ze strany žáků nebylo zaznamenáno, možnost položit dotaz k učivu na výzvu učitele při ukončování hodiny žáci většinou nevyužili. Učitelé většinou poskytovali během výuky zpětnou vazbu sami. Vzájemné vrstevnické hodnocení, které podporuje rozvoj občanských kompetencí k vedení diskuzí, obhajování vlastních názorů, ale i toleranci k názoru druhých a kritickému myšlení, bylo zařazeno ojediněle, necíleně. Ve sledovaných hodinách až na výjimky chyběly funkční závěry hodin, které by učiteli i žákům pomohly získat cílenou zpětnou vazbu a ověřit naplnění cíle. Příležitostí je tedy zaměřit se na poskytování formativní zpětné vazby, kdy učitelé konkretizují, co žák zvládá (umí) a co ještě nemá dostatečně upewněno.

Sledovaná výuka cizích jazyků byla v úvodu převážně vedena účelnou formou frontální výuky, nicméně větší část hodin zaujímaly kooperativní činnosti převážně ve dvojicích, které vhodně rozvíjely komunikační a jazykové kompetence. Učitelky vedly hodiny ve vyučovaném jazyce, čeština byla zaznamenána ojediněle, což dále podporovalo rozvoj jazykových dovedností žáků. Výuka byla často podpořena poslechem autentického textu nebo sledováním videa a následnou prací s těmito vstupy.

V hodinách českého jazyka byly využívány vhodně zvolené umělecké texty k seznámení s literárními epochami, osobnostmi, pojmy literární teorie, k charakteristice slovní zásoby a k rozvoji čtenářské gramotnosti. V části hodin výběr textů cíleně podporoval rozvoj emocionálního prožívání a postojů žáků. V některých hodinách byla činnost zaměřena zejména na procvičování a upevňování gramatiky a větné skladby, učitelé vhodně využívali vlastní pracovní listy, které napomáhaly k procvičení a upevnění učiva.

Ve většině hodin matematiky byla část žáků pasivní, často bylo prezentováno učivo, které se žáci učili pouze mechanicky. Výuka rozšiřující matematiky v „běžných“ hodinách vyžadovala nezbytné používání odborné terminologie a slovních obratů, které byly pro část žáků nesrozumitelné, v hodinách bylo těžké se je naučit, část žáků pro to nebyla motivována.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Celkové ročníkové výsledky žáků jsou dobré, žádný žák ve školním roce 2022/23 nebyl celkově hodnocen stupněm neprospěl ani nemusel absolvovat opravnou zkoušku. Výsledky vzdělávání žáků ve vyšších ročnících osmiletého oboru se významně nelíší od úspěšnosti žáků čtyřletého oboru, i když podle některých učitelů mají žáci přicházející z devátých ročníků základních škol nižší dovednosti učit se. Ve školním roce 2022/2023 nejhorších výsledků vzdělávání dosahovali v osmiletém studiu žáci ve většině ročníků v českém jazyce a literatuře, škola prozatím systematicky nepracuje s tímto zjištěním ani nepřijímá žádná opatření ke změně tohoto stavu.

Horší výsledky vzdělávání byly v uvedeném období zjištěny také v matematice, přičemž jedním z možných důvodů je také „naddimenzovaný“ závazný obsah učiva. V posledním a předposledním ročníku studia je zařazeno všem žákům několik kapitol rozšiřujícího učiva (např. *řady, limity funkce, derivace, integrály, kuželosečky, komplexní čísla*). Tato téma se učí a hodnotí u všech žáků ve společných hodinách výuky, i když v učebním plánu jsou pro zájemce zavedeny matematické semináře. Ve výuce informatiky byly zjištěny výrazné rozdíly mezi hodnocením různých učitelů, které škola neanalyzuje. Řízení pedagogického procesu vedením školy necílí na účelné sjednocování kritérií hodnocení jednotlivých učitelů, chybí cílená podpora části žáků. Přiležitosti jsou např. vzájemné hospitace mezi učiteli, zařazení cílené hospitační činnosti zástupců a předsedů komisi, ale vždy se zaměřením na konkrétní cíle, a následně opakované hospitace pro ověření, zda jsou navržená doporučení uplatňována a využívána v další výuce.

Výsledky ve společné části maturitní zkoušky jsou dlouhodobě velmi dobré, někteří žáci plní rozšiřující zkoušku z matematiky. V rámci spolupráce s *Britskou radou* žáci úspěšně skládají mezinárodně uznávané zkoušky (*B2 First a C1 Advanced*).

Primární prevence a výchovné poradenství jsou zajišťovány dvěma vyučujícími. Ve škole pracuje na 0,5 úvazku školní psycholožka, která se věnuje žákům v otázkách osobních i studijních. Problémy v třídních kolektivech monitorují převážně sami třídní učitelé, sociometrická šetření jsou prováděna jen v případě potřeby. Výchovná poradkyně informuje učitele o doporučeních ke vzdělávání žáků a připravuje realizaci podpůrných opatření. V této oblasti byly zaznamenány nedostatky v práci školního poradenského pracoviště, které ale nedůsledný kontrolní systém nezachytily. V době probíhající inspekční činnosti nebyl vypracován jeden školským poradenským zařízením doporučený individuální vzdělávací plán žáka (přesto byl uveden ve statistickém výkazu, souhlas s doporučením zákonná zástupkyně žáka podepsala 4. 9. 2023). Teprve na základě upozornění škola dodatečně zajistila dokument dokládající jeho nepotřebnost. Neprobíhala tedy dostatečná průběžná kontrola naplňování doporučení školských poradenských zařízení, metodická podpora učitelů při naplňování doporučení ani kontrola práce asistentek pedagoga. Prostor pro zlepšení je také v užší spolupráci výchovné poradkyně a školní psycholožky při metodické podpoře učitelů, která by vycházela z cílených návštěv hodin. Je vhodné se zaměřit na sledování účelnosti a vhodnosti práce s žáky s potřebou podpory, a to nejen směrem k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, ale i k žákům rychlejším tak, aby škola pomohla žákům plně využít jejich studijní i osobnostní potenciál.

Metodička prevence průběžně aktualizuje plán preventivních opatření a aktivit, které podporují cíle specifické i nespecifické prevence. V případě potřeby spolupracuje s třídními učiteli. Jedním z dlouhodobých úkolů metodičky prevence je zvyšovat efektivitu a četnost třídnických hodin (aktuálně pouze jednou za dva měsíce), což se daří pouze částečně. Účelnost preventivních aktivit je v průběhu školního roku podporována realizací preventivních programů nebo tematických besed se zaměřením na aktuální problémy,

charitativní akce, apod., žáci jsou úspěšní v řadě soutěží na krajské i republikové úrovni. Preventivní strategie se vzhledem k nízké mře rizikového chování žáků školy jeví jako přiměřeně účinná.

K vytváření i další podpoře prosociálních vazeb žáků v rámci třídních kolektivů napomáhají adaptační pobity prvního ročníku na začátku vzdělávání a u osmiletého gymnázia také v kvintě. Práce s třídními kolektivy probíhá zčásti ve vyučovacích hodinách, ale pokračuje i v rámci dalších školních aktivit (lyžařský kurz apod.). Ve škole funguje studentský parlament, který se pravidelně schází a předává vedení školy podněty a návrhy k chodu školy. K prezentaci školy přispívá školní časopis *Buzola*, v němž se žáci tvořivým způsobem věnují zajímavým tématům a který je držitelem mnoha významných ocenění (v rámci Pardubického kraje několikrát první místo).

Závěry

Vývoj školy

- Zlepšení materiálních podmínek vzdělávání.

Silné stránky

- Velmi dobré výsledky vzdělávání žáků u maturitních zkoušek a v soutěžích,
- množství volitelných předmětů a seminářů vytváří dobré podmínky pro vnější diferenciaci vzdělávání.

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Slabé stránky (oblasti ke zlepšení)

- Málo efektivní kontrolní systém vedení školy, nízká úroveň poskytování zpětné vazby ke kvalitě výuky a možnostem zlepšení jednotlivých učitelů (2.1),
- v části vzdělávání preferování kvantity učiva na úkor cílené diferenciace; omezený výběr metod a forem výuky, které by podporovaly naplnění požadavků a inovací rámcového vzdělávacích programů v této oblasti (4.2),
- méně funkční plánování cílů vzdělávání zaměřených na žáka a nezařazování formativního vyhodnocování jejich naplnění v hodinách (4.3),
- nízká úroveň fungování školního poradenského pracoviště (6.2).

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Zaměřit více kontrolu na cíleně vybrané jevy (např. práce s informacemi, nepřetěžování žáků, diferenciace učiva) v průběhu a výsledcích vzdělávacího procesu s následnou kontrolou plnění vyvozených opatření,
- zapojit více do zpětnovazebních činností další členy širšího vedení školy,
- zvýšit úroveň fungování školního poradenského pracoviště,
- více diferencovat výuku podle zájmu a profesního směřování žáků,
- nastavit základní učivo a určit úroveň výstupů, které mají závazně zvládnout všichni žáci,

- podporovat formativní hodnocení (průběžné i závěrečné hodnocení naplnění stanovených cílů hodin) a vzájemné vrstevnické hodnocení,
- zacítit koncepci dalšího vzdělávání pedagogů v návaznosti na zjištění z hospitační činnosti,
- zaměřit učitele více na promýšlení metodiky plánovaných hodin (např. jak žáky motivovat), aby hodnocení žáků horšími známkami nebylo vnímáno jako pouhé represivní opatření.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 30 dnů od marného uplynutí lhůty pro podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, resp. od doručení stanoviska k připomínkám, příjmo ut opatření k odstranění nedostatků zjištěných inspekční činnosti. Tyto nedostatky jsou formulovány v části slabé stránky (oblasti ke zlepšení). Ve stejné lhůtě písemně informujte Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření, a to prostřednictvím datové schránky (g7zais9).

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Školní vzdělávací programy platné ve školním roce 2023/2024
2. Školní řád střední školy, školní rok 2023/2024
3. Zápis z jednání pedagogické rady, školní rok 2022/2023 a aktuální (výběr)
4. Rozvrhy hodin tříd, školní rok 2023/2024
5. Matrika, školní rok 2023/2024
6. Třídní knihy, školní rok 2023/2024
7. Plán hospitací, záznamy z kontrolní činnosti, školní rok 2022/23, 2023/2024 ke dni inspekční činnosti
8. Doklady k zajištění bezpečnosti práce (výběr)
9. Personální dokumentace k odborné kvalifikaci pedagogických pracovníků (výběr)
10. Dokumentace výchovného poradenství a školní prevence, školní rok 2023/2024 (výběr)
11. Výroční zpráva o činnosti školy, školní rok 2022/2023
12. Inspekční zpráva čj. ČSIE-1702/19-E

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Jaroslav Loučka, školní inspektor, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Hana Řebíčková, školní inspektorka

Mgr. Martin Valášek, školní inspektor

Mgr. Petra Holánková, školní inspektorka

Bc. Lenka Kalinová, kontrolní pracovnice

5. 2. 2024